

جشنواره تئاتر کودک میزبان هنرمندانی از ۵ کشور جهان

بیست و هشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان در بخش ملل میزبان چهار نمایش از پنج کشور جهان است. در این بخش از جشنواره بیست و هشتم، چهار نمایش از کشورهای آفریقای جنوبی، روسیه، یونان، ایتالیا و اسپانیا روی صحنه خواهند رفت. دبیرخانه بیست و هشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان اردکان، آثار بخش ملل را به ترتیب حروف الفبا به این شرح اعلام می‌کند:

۱- نمایش «آقا و خانم کرافت» به نویسندگی و کارگردانی دایانا کاستا و پابلو دوران روخاس کار مشترک ایتالیا و اسپانیا
۲- نمایش «آینه» به نویسندگی و کارگردانی نیکولاس تومپروس از یونان
۳- نمایش «قصه‌های ساشا» به نویسندگی و کارگردانی لیسان نازمرینوا از روسیه

گفت‌وگو با محمودرضا رحیمی، کارگردان نمایش «روزی روزگاری سمنگان»

بهترین قصه‌زندگی‌ام همنشینی با آزادگان است

رضا آشفته
نویسنده و منتقد

محمودرضا رحیمی سال هاست که در مقام کارگردان نمونه کارهایش را به صحنه می‌آورد و اتفاقا برخی از آنها مانند تقاطع ۲۰۰۲، چند کاپریس برای ویلون و... آثار برجسته‌ای شده‌اند. او این روزها به اتفاق همسرش، نازنین گودرزی متنی به نام «روزی روزگاری سمنگان» نوشته و آن را کارگردانی کرده که در تالار چهارسو اجرا می‌شود. اثر به روزهای موشکیاران صدام سال ۶۶ در محله‌ای به نام سمنگان می‌پردازد. خاطرات تلخ و شیرین که چند زندگی را در هم گره می‌زند و در دل همسایگی یک اتفاق مشترک همه آنها را با هم مهندد و همراه می‌سازد. با رحیمی درباره آخرین کارش گفت‌وگو کرده‌ایم.

قبول این نکته باید اعتراف کنم آن قدر به روایت‌های مجزاکه به تصویر، تفسیر و سرگرمی برای تماشاگر داشته باشد به خود نقدی دارد، اتفاق می‌افتد که به آن فکر نکنرم. به هر روی جهان زنده اجرا، هر حرکت، اشاره و کلام را به نشانه‌ای تبدیل می‌کند و هر نشانه به تعداد مخاطب‌هایی در دایره فهم قرار می‌گیرد.

۹۱ هشت سال دفاع‌مقدس چگونه باید در متون نمایشی ما انعکاس حقیقی داشته‌است؟

این‌که پرسش از حق مطلب جنگ هشت‌ساله می‌کنید، پرسش استثنایی و قابل پژوهش است. من گاه علاقه‌مندانه، کتاب‌های مربوط به خاطرات رزمندگان را مطالعه می‌کنم، شوخی‌های‌شان را؛ تکه‌کلام‌های‌شان؛ مدت زیادی یعنی هشت سال در برجی زندگی کردم که از صاحبخانه‌ام تا اکثر همسایه‌هایم آزاد بودند. یکی از بهترین قسمت‌های زندگی‌ام نخستن پای صحبت آنها بود، حتی صحبت‌های‌شان با درد همراه بود. نگاه‌شان به دیگران، اکثر آنها پس از این‌که به وطن برگشتند، ازدواج کرده بودند، هیچ خوشحالی را به حد خوشحالی آنها نگریدم. واقعا پاسخ پرسش خوب شما را نمی‌دانم. حقیقت در جزء نیست در کل اجزاست.

۹۲ شما از مکتب حمید سمندریان می‌آید که بر این باور بود، ما درام ایرانی نداریم و حالا شما اتفاقا یکی از ایرانی‌ترین متون را به صحنه آوردید. بنابراین امروز نظر سمندریان چه سمت و سویی یافته‌است؟ ممنونم که من را در رده شاگردان مکتب استاد حمید سمندریان می‌دانید. به‌واقع دوست نداشتن متون ایرانی از سوی استاد سمندریان یکی از سوءتفاهم‌هایی است که من بسیار درباره آن نوشته‌ام. ایشان دو جایگاه داشتند؛ یکی معلم و دیگری کارگردانی که در هرکدام دیدگاه‌های خاص و منحصر به آن جایگاه را تعمیم می‌داد. شما اکنون در دانشگاه‌ها و مدارس دنیا می‌بینید متن‌های نمایشی معیار که قابلیت تدریس را داشته باشد و دارای شبکه دلالی و

بیوگرافی باشد را معرفی می‌کنند. برای آموزش اولیه بازیگری که کاملا معتقد به روانشناسی شخصیت است، جاره‌ای جز این نیست اما از طرف دیگر برای استاد بیضایی کلاه از سر بر می‌داشتند یا از استاد رادی، استاد مفید و استاد ساعدی با احترام یاد می‌کردند. ایشان از طریق ادوارد مارکس، معلم بزرگ تئاتر آلمان دارای وجوهای تئاتر هاینریش‌تسلیک آلمانی با پشتوانه‌هایی همچون پيسکاتور، راینهارت و برشت بود و همه آنها را در متون برشت، دورنمات و فروش می‌یافت اما حقیقتا در تحلیل ایپسن، استریندبرگ، چخوف، حتی نویسنده‌های متأخرتر چون پینتر، بکت، یونسکو و یا ژنه که دارای تم‌های جهانی هستند،

کم‌نظیر بود. منتها در استایل آموزش چیزی را می‌گفت که برشت یا حتی میروهل و واختانگوف نیز معتقد به همان بودند؛ تختست باید سیستم استانیسلاوسکی را آموخت و سپس به جهان بازی‌های متفاوت دنیا پا گذاشت. از این حیث، هرچند می‌دانم اگر ایشان امروز بود، کار من را تایید نمی‌کرد و دوست داشت من کارهای دوره اول خود را مثل باغ‌وحش شیشه‌ای، اتوبوسی به نام هوس، پدر یا توپاز را ادامه دهم اما مسیر من در اواخر دهه ۷۰ و با اجرای تقاطع ۲۰۰۲ تغییر یافت. صلابته هنوز هم چون استاد عاشق مکتب ستم و طوفان شکسپیر من را متحیر می‌کند و معتقدم چه کلاس درس عظیمی در آثار شکسپیر است. در کوربولانوس، قیصر، هملت، یا لیرشاه که امروز می‌شود با فلسفه قدرت میشل فوکو گره‌های اصلی متن را باز کرد یا تلاش بیهوده برای عشق شکسپیر که انگار معنای ناب چهار مرحله جهان یعنی علم، هنر، سیاست و عشق است از زبان آلن بدیو. در انتهای این پرسش که کمی هم

مطول پاسخ دادم باید بگویم؛ استاد سمندریان ایران را بر از درام می‌دیدند اما معتقد بودند درام نویسان ما از استعاره یا متافورهای لازم کم بهره‌اند و صراحت کلام‌شان جهان نمایشی‌لازم را به کارگردان نمی‌دهد. دست آخر این‌که در ۱۵ سال پایانی کاملا نظر خود را

۴- نمایش «گوش کن» به نویسندگی و کارگردانی هلانها مکوآزی از آفریقای جنوبی

بیست و هشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان با شعار «تئاتر، تمرین ناب زندگی» و با هدف تقویت همدلی و همراهی، رشد آگاهی و اعتماد به نفس فرزندان ایران زمین از طریق نمایش، به دبیری امیر مشهدی عباس، اسفندماه سال ۱۴۰۲ در شهر تاریخی اردکان یزد برگزار می‌شود.

تغییر دادند و درام‌ها و متن‌های ایرانی را نیز حتی در کلاس معرفی می‌کردند. ایشان در زمان حیات‌شان دو معلم به مدرسه خود آوردند که هر دو نویسنده ایرانی بودند؛ محمد یعقوبی و حسین کیانی. وقتی صحبت از استعاره می‌کنیم فکر کنید داریم درباره قدرتی نهفته در درام بحث می‌کنیم که مثلا خانه عروسک هنریک ایپسن یکی از متن‌های بسیار سیاسی و ضد بورژوازی و آشوبگرانه است که حتی ملشینگر در دو کتاب تاریخ تئاتر سیاسی خود از آن غافل مانده است.

۹۳ در نوشتن روزی روزگاری سمنگان بیشتر نگاه‌تان به تجربه کدام نویسنده ایرانی بوده‌است؟

هر چند مصرانه معتقدم این پرسش باید توسط تحلیلگران و منتقدان پاسخ داده شود، بااین حال امیدوارم اگر من و نازنین تحت تاثیر هر نویسنده‌ای بوده‌ایم، حق مطلب را ادا کرده باشیم. از طرفی حقیقتا دیگر در سنی نیستم که از میان تل کارهای خوانده و دیده، به متدولوژی خاصی برای تجزیه تاثیرات و الهامات اجرا بپردازم. اما برای این پرسش خوب شما باید اعتراف کنم در کار کارگاهی یک سال و نیمی ما تفوق اجرا بر متن، هدف اصلی بوده است.

۹۴ گزینش بازیگران با توجه به کارگاهی بودن کارهای گروه نیوشا چگونه میسر شده‌است؟

ما چند وقتی است که پردیس‌وند شده‌ایم. در آنجا همسایگانی داریم که اکثر آنها زنده تئاترند. وقتی متن روند نوشتاری خود را طی می‌کرد، به تدریج اشخاص خود را در قالب دوستان مان، رخ نمودند. از نیمه‌های متن تقریبا می‌ما دانستیم چه نقشی را کدام دوست بازی می‌کند. با آنها صحبت کردیم و توافق را هم گرفتیم. فقط خانم ساغر مختاری همسر جناب بهرام سروری نژاد تاکنون بازی بر صحنه نداشتند که با خواهش من پذیرفتند و اکنون به نظرم اصلا مثل بازیگر کار اولی نیستند.

۹۵ آیا بازیگران در دیالوگ‌سازی‌ها نقش داشته‌اند؟ خبر، حقیقتا با لطف و بلند نظری پذیرفتند که در دایره کلمات متن به صورت کاملا وفادارانه حرکت کنند. البته که گاهی جو بازی باعث ازدیاد تکرارهایی می‌شود اما هر جلسه با عزیزان صحبت می‌کنم و آنها نیز به گشاده‌رویی می‌پذیرند و بعد گاهی باز کار خود را می‌کنند!

۹۶ طراحی مینی‌مالیستی چطور مورد کشف و خلق واقع شده‌است؟

ممنونم از پرسش‌تان. کاش خودطراح پاسخ می‌داد اما من طراحی مینی ما لیستی به‌لحاظ یک‌سبک را نمی‌دانم چیست! اما قاعدتا وقتی ما سعی می‌کنیم همه فضا توسط آدم‌های بازی ساخته شود، خود این هدف که از شروط کار کارگاهی است امکان استفاده از منظر نمایش پرسازوبرگ را از گروه می‌گیرد. طراح صحنه من در این نزدیک به ۲۵ سال جز دو اجرا،

همیشه سیامک مجیدی است. ایشان همکلاس دوران کارشناسی من بودند. از همان اول همواره در اکثر تمرینات من حاضر هستند و به‌تدریج و براساس ضرورت به المان‌های کمینه‌گرایانه در صحنه می‌رسیم.

۹۷ لباس‌ها چقدر مبنای واقعیت دهه ۶۰ را به دنبال دارد؟

لباس‌ها و اشیا مرز بین امروز و زمان نمایشی هستند. مثلا در متن گفته شده دوچرخه اما در اجرا تبدیل شد به اسکوتر. نازنین گودرزیان خودش می‌گوید که استفاده از کلمه مجازی در متن نمایشی، استنادی است که می‌تواند به ما اجازه دهد به یک تلفیق از لباس‌های امروز و دهه ۶۰ دست پیدا کنیم. نازنین معتقد است که اساس انتخاب لباس‌ها همان دهه ۶۰ است اما گاهی هم آمیزی با زمان کنونی نیز دارد. مثلا چادر زیر بغل زدن و روسری گره‌زدن یا کلاه بر سر گذاشتن و شلوارهای راسته و کت و شلوار گشاد و پیراهن‌های باز و گفشی‌ها که باید با فرم مونیز تطبیق داشته باشد و از همه مهم‌تر به خصوصیات هر فرد در نقش خود کمک کند، چه به لحاظ شکل و فرم و چه به لحاظ رنگ‌ها.

۹۸ موسیقی، حضور پررنگی دارد. چقدر دوست داشته‌اید ما شاهد یک تئاتر-موسیقی باشیم؟

پرسش اول شما من را شگفت‌زده کرد. شما پیرامون اپیزود پرسشی مطرح فرمودید. اگر موسیقی‌ها را برداریم، تمام صحنه‌ها مسلسل‌وار به هم می‌چسبد و جنبه‌های تئاتریکال جای خود را به درامی احساسی-هیجانی می‌دهد که اصلا مد نظر من نبوده است، چرا که بارها می‌گویم روزها به عقب می‌رود و زمان به جلو، اما حوادث مبنای زمانی دارند و نه روزی و همواره در تکرار و روزمرگی.

۹۹ نور در کار حس می‌شود هنوز کارکرد درستی در روال اجرای‌تان نیافته‌است. آیا این بضاعت موجود بوده؟

به هرروی من قبول کرده‌ام که در سالتی باگروه دیگری هم‌خانه شویم. باید بپذیریم که این هم‌خانگی از یک‌طرف چون دوستان مان را پس از مدت‌ها زیارت می‌کنیم زیباست؛ اما قطعا هر دو گروه سعی می‌کنیم تا حد امکان به اجراهای یکدیگر لطمه نزنیم. قاعدتا تمام امکانات صحنه به دو نیم تقسیم می‌شود اما طراحی رضا خضرائی را دوست دارم. همان نورهای هالوتنی هم تقسیم‌های صحنه را راحت‌تر کرده و هم عبور از نور به سایه همچون نسیمی به روح من می‌وزید که امیدوارم گذشت زمان و شب و روز را تداعی کند و نه نواقص. بدون اغراق دوستان تئاترشهر برای اجرای‌ما سنگ‌تمام گذاشتند و از آنها سپاسگزارم. از شما نیز که اجرایی اول را دیدید. من با دعوت از متخصصان و منتقدان تئاتر هدف داشتم؛ اجرای روزی روزگاری سمنگان از اولین شب بر صحنه بودن آماده است. واقعا هم این اتفاق افتاد. در اجرای دوم نیز همان‌که دیدید اتفاق افتاده تا به روز آخر.

شخصیت‌های محبوب کودکان و نوجوانان در اردکان

شهر اردکان از فردا ۳۰ بهمن ماه همزمان با بیست و هشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان میزبان شخصیت‌های محبوب کودکان و نوجوانان می‌شود.

افتتاحیه این جشنواره با حضور عموقناد، عموفیتله‌ای‌ها، آقای حکایتی و خاله شادونه به همراه جمعی از گروه‌های منتخب تئاتر کودک و نوجوان برگزار خواهد شد.

در این جشنواره طی ۶ روز ۶۶ اثر در بخش‌های تئاتر خردسال، کودک، نوجوان، خیابانی، معلولین و نمایشنامه‌نویسی به رقابت خواهند پرداخت.

بررسی «دنیای فانتزی» با هادی حجازی‌فر

نشست تخصصی «دنیای فانتزی» با حضور هادی حجازی‌فر و محمد عاقبتی برگزار خواهد شد.

این نشست تخصصی با هدف بررسی جایگاه نمایش عروسکی در تئاتر ایران فردا، دوشنبه ۳۰ بهمن، ساعت ۱۶ در سالن هامون برگزار می‌شود. برای اولین بار در تئاتر کشور، سه اثر نمایش عروسکی بزرگسال «مامان» به کارگردانی الهام سلج محمودی، «دوست و هشتادمین شب سال» به کارگردانی مرجان پورغلامحسین و «مِثَل» به کارگردانی قیس یساقی روی صحنه است. بر این اساس، جایگاه و نقش جشنواره نمایش‌های عروسکی تهران-مبارک و تاثیر آن بر روند تولیدات نمایشی برای اجرای عموم این آثار نمایشی ازجمله مواردی است که در این نشست به آنها پرداخته خواهد شد.

هادی حجازی‌فر از هنرمندان باسابقه تئاتر عروسکی است که پیش از این دبیری نوزدهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران مبارک را برعهده داشته است. محمد عاقبتی نیز از کارگردانان باسابقه تئاتر عروسکی است که پیش از این نمایش ماهی سیاه کوچولو را روی صحنه داشته است. حضور در این نشست برای تمامی دانشجویان، هنرمندان و به ویژه فعالان نمایش عروسکی و اصحاب رسانه آزاد است.

اجرای «مترسک‌ها» در اعیاد شعبانیه

نمایش مترسک‌ها به نویسندگی و کارگردانی علی قادری در ایام شعبانیه در تالار وحدت روی صحنه می‌رود.

این اثر تازه‌ترین نمایش گروه فرهنگی-هنری مسلم به نویسندگی و کارگردانی علی قادری است که از تاریخ یکم تا ششم اسفند همزمان

با اعیاد شعبانیه میزبان مخاطبان است. مترسک‌ها حکایت فردی است که سال‌ها برای زنده کردن نام و یاد امام‌زمان (علیه‌السلام) تلاش کرده اما اتفاقاتی که در جامعه می‌افتد، او را مایوس و دلزده می‌کند.

او همه چیز را رها کرده و به مزرعه‌ای پناه برده تا دامن خود را از آلودگی پاک نگه دارد. اما این مزرعه یک مزرعه معمولی نیست. مترسک‌هایی دارد که شب‌ها به سراغ او می‌آیند و... علی قادری پیش از این نمایش‌هایی چون «خرامیان در احرام» و «صورت‌های تاریک» را کارگردانی کرده است. علاقه‌مندان برای دیدن این نمایش می‌توانند برای تهیه بلیت به سایت مسلم گروپ مراجعه کنند. گروه فرهنگی-هنری مسلم از گروه‌های نمایشی آیینی است که آثار مختلفی را تاکنون اجرا کرده است.

